

Helsingfors/Mariehamn 13.2.2024**Nr 2/24****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
18.12.2023, nr 294/2023.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av 10 och 23 § kommunal-
skattelagen för landskapet Åland, antagen av lagtinget 18.12.2023.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Genom landskapslagen ändras bestämmelserna om resekostnadsavdraget och grundavdraget i kommunalskattelagen för landskapet Åland. Landskapslagen, som innehåller ett bemyndigande för landskapsregeringen att bestämma att landskapslagen helt eller delvis ska träda i kraft i den ordning som föreskrivs i 20 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland, ska tillämpas första gången vid den beskattning som gäller skatteåret 2024.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapet tillkommer enligt 18 § 5 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt, närings- och nöjesskatter, grunderna för avgifter till landskapet och kommunerna tillkommande skatter, medan rikets lagstiftande organ enligt 27 § 36 punkten i sagda lag förbehållits skattelagstiftningen i övrigt.

Ikraftträdelsebestämmelsen i landskapslagen bemyndigar landskapsregeringen att med stöd av 20 § 3 mom. i självstyrelselagen bestämma när landskapslagen helt eller delvis ska träda i kraft. Enligt nämnda lagrum kan lagtinget bemyndiga landskapsregeringen att bestämma att en landskapslag helt eller delvis ska träda i kraft redan innan republikens president har fattat beslut om utövande av sin vetorätt om ett anslag i landskapets budget förutsätter att en landskapslag stiftas och det finns särskilda skäl för att landskapslagen ska

träda i kraft snabbt. Det är således fråga om ett undantagsförfarande som förutsätter särskilda skäl.

I landskapsregeringens lagförslag nr 2/2023-2024 motiveras ikraftträdelsebestämmelsen enligt följande:

”De föreslagna ändringarna i kommunalskattelagen är avsedda att tillämpas från och med den kommunalbeskattning som verkställs för skatteåret 2024. Den föreslagna höjningen av grundavdraget innebär en ändring av beskattningen till de skattskyldigas fördel och förslagets retroaktiva verkan bedöms inte till den delen problematisk. Den föreslagna höjningen av resekosnadsavdragets självriskandel är däremot en ändring till de skattskyldigas nackdel, och den bedöms därför inte kunna tillämpas retroaktivt. Samtidigt har landskapsregeringen i förslaget till budget för 2024 beaktat förslaget till ändring av kommunalskattelagen som helhet vid dimensioneringen av anslaget för förskott på kompensation till kommunerna för bortfall av kommunalskatt till följd av grundavdraget och resekosnadsavdraget (moment 33000). Till detta kan tilläggas att Skatteförvaltningen har aviserat att oförändrade belopp i kommunalbeskattningen på Åland när det gäller sänkningen av självriskandelen för arbetslösa och familjelediga kan komma att betraktas som en avvikelser, som därmed kan föranleda en ökning av kostnaden för skatteuppbörden under 2024 på upp till 30 000 euro. En sådan kostnadsökning har inte beaktats i förslaget till budget (moment 30010). Mot bakgrund av detta anser landskapsregeringen att ändringen av kommunalskattelagen uppfyller de villkor som ställs i 20 § 3 mom. självstyrelselagen och att den därför bör behandlas enligt dessa undantagsbestämmelser.”

Ålandsdelegationen konstaterar att i landskapsregeringens budgetförslag för år 2024 har ändringarna i grundavdraget och reseavdraget beaktats. Under moment 330 anges bl.a. följande:

”Utöver detta erhåller kommunerna även ekonomisk kompensation för bortfall i beskattningen. 5,0 miljoner euro budgeteras för bortfall i beskattningen för grundavdrag och reseavdrag, samt 3,9 miljoner euro budgeteras för samfundsskattebortfallet p.g.a. landskaps- och vårdreformen i riket. Totalt budgeteras alltså 8,9 miljoner euro i kompensationer till kommunerna.”

På grund av kompensationen till kommunerna påverkar landskapslagen även ett anslag i landskapets budget, vilket 20 § 3 mom. i självstyrelselagen förutsätter.

Med beaktande av ovanstående anser Ålandsdelegationen att förutsättningarna i självstyrelselagens 20 § 3 mom. formellt uppfylls, varför ikraftträdelsebestämmelserna inte föranleder anmärkning från delegationens sida. Ålandsdelegationen konstaterar att Ålands landskapsregering i enlighet med sist nämnda moment i självstyrelselagen förordnat att landskapslagen ska träda i kraft 1.1.2024 (ÅFS 137/2023), varvid landskapslagen inte får någon retroaktiv verkan.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Lampi, Leino-Sandberg och Siitari.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare